

ผลของการให้บริการด้านสุขภาพที่มีต่อภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ : ศึกษา

เฉพาะกรณีผู้สูงอายุ ตำบลทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ผู้เขียน นายประณิธาน ปานทอง

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

ปีการศึกษา 2536

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้บริการด้านสุขภาพที่มีต่อภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุ ตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 30 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) และกลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบบันทึกประวัติผู้สูงอายุ กระทรวงสาธารณสุข (แบบ ผส 5) สร้างเครื่องมือแบบบันทึกเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุ แบบบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ แบบบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งใช้บันทึกผลการตรวจสุขภาพทั่วไป สุขภาพดีได้ 2 คะแนน สุขภาพไม่ดีได้ 1 คะแนน และแบบบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ซึ่งใช้บันทึกผลการพึ่งพาตนเอง การใช้สถานบริการในการรักษาสุขภาพ เมื่อทำถูกต้องเหมาะสมได้ 2 คะแนน และไม่ถูกต้องเหมาะสมได้ 1 คะแนน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และค่าทดสอบพหุด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่กับคู่สมรส มีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และมีรายได้ต่ำกว่า 2,250 บาท ปัญหาด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ระบบหายใจและความแข็งแรงของปอด ความหนาของไขมันหน้าท้อง โรคประจำตัวและการมองเห็น ส่วนปัญหาพฤติกรรมการรักษาสุขภาพ ได้แก่ การรับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ ขาดการออกกำลังกายที่ถูกต้อง และการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ ไม่เหมาะสม

2. ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อนกับหลังการรับบริการด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน

3. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุเพศชาย จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-7 คน และรายได้สูงกว่า 4,500 บาท หลังดีกว่าก่อนการรับบริการด้านสุขภาพ แต่พฤติกรรมการรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อนกับหลังการรับบริการด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ)

5. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุเพศชาย อายุ 60-64 ปี สถานภาพการสมรสหม้าย หย่า แยกกัน อยู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-7 คน การศึกษาต่ำกว่า ป.4 รายได้ต่ำกว่า 2,250 บาท และอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม กลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้าน

สุขภาพ) และพฤติกรรมการรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ 60-64 ปี และจบ ป. 4 กลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) ดีกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ)

6. ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับบริการด้านสุขภาพ) แตกต่างกันด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ เมื่อจับคู่พิจารณาความแตกต่าง ไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมการรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง (ได้รับการบริการด้านสุขภาพ) แตกต่างกันด้านอายุและจำนวนสมาชิกในครอบครัว เมื่อจับคู่พิจารณาความแตกต่าง พบว่ามีเพียงด้านอายุ ในช่วงอายุ 60-64 ปี กับช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05